ſani meie ajjani omma ſündinu meie maal nink wõeril mail, nink eggaüts ne.ſt ſurembiſt poisſeſt, kui ta muido oppuſt om häste tähhelepandnu, wõip ſul mõnd immelikut jutto ajjada kunningide nink würstide nink wäggewide innemiste teggudeſt, mes wanna nink waſtſe ramato kulutawa. Opwa ka, mes luggu wõeril mail om, mes meie esſama ümber ſuren mailmam omma, nink mes täüdetu omma mitmaſt ja mitmaſt wõeriſt taimedeſt nink lomadeſt nink kun tõiſtſuggutſe innemiſe ellawa, kel tõiſtſuggu näggo, keel, uſt nink ellowiis om. Opwa ſpoiſi ka Jummala loodasju, lome, taime nink kiwwe, neide ſeltſi, nimme nink tullu. Päle ſe ſawa poiſi harjotetus kigeſuggutſen kunſtlikun nõetmiſen nink rehkendamiſen, et nemma wimate ka wõiwa wäljaarwata, kui kaugel taewa tähhe tõine tõiſeſt ſaiswa taiwa laotuſen, nink muid niſuggutſid raſſedid arwamiſi. Waſt küſſit nüüd, armas küllames: milles ſawa ſis poiſi ni mitmaſuggutſe oppuſega waiwatus? Minna kosta: ſepärraſt, et ſäratſe oppuſe nink harjotuſega neide waim ſaap ärratetus, terrawas nink kindmas tettus, ni kui haina-niitmine nink mu ihhotõ ſinno käe- nink jalla-liikmid kinnitap. Sinna ſaas kül immetellema nink pääd rapputama mõnne Kimnaſiumi kolipoiſi tõ nink opmiſe pärraſt nink ſaas ſedda tühjas arwama. Ent na omma kiik wäega tarwiliko waimo ärratamiſele nink walmiſtamiſele, nink kui ſedda es ſaas kige holega tettus, ſis nore innemiſe es ſaas ka pärraſt Uniwerſitetin ni hõlpſaste ſüggawambat oppuſt wõtma, kui wajja on. Seſt täwwelik oppus om ütte majja ſarnane, mes pään ehhitetas. Kui majja põhhi ei olle kõrra-pärraſt tettu, ſis. ſaap pea kiik majja ütte külle päle waoma nink lahkmid ſama. Ni om ka luggu oppuſe nink mõiſtmiſe majjaga, mes pään ehk waimun ehhitetas, nink ſepärraſt omma harjotamiſe-koli ni wäega tulloliko nink tarwiliko, nink

eggamees, ke õigede taht oppi nink oppuſe läbbi mehhes ſada, näkko noren põlwen jubba waiwa, et waim ſaas häste walmiſtetus. Nink ne mehhe, kelle ammet om noorte innemiſte waimo walmiſtada, peawa ſure holega tööd teggema nink waiwa näggema poiſſe man, nink peawa esſi häste oppetetu nink harjotetu ollema nink ei tallita mitte ütte tühja ehk halwa tööd, õkwa ni kui no tühja wai halwa tööd ei te, kea ma ſiſſen majja põhja müriwa, ehk kül pumeiſtre awwo-tallitus om, wannikut otſa ſäeda, kui temma pare om üllesſäednu. Koli-oppetajide tõ ei olle ka ſepärraſt üts kerge tõ, et nemma mitte ütſinda poiſte waimo walmiſtawa, et temma kõwwas ſaas, enge et nemma ka neid harjotawa kigen hään komben, waggauſen nink Jummala-peljuſen.

Säratſid harjotamiſe-kole tuſiwa targa innemiſe ni pea wajja ollewat, kui Uniwerſiteti olliwa säetu, nink ka jubba enne olli neid linun nink kloſtriden nink mõnne Piiskopi, kea wannal ajjal ka ilmliko würsti olliwa, omma omme pä-kerrikude mannu säratſid kole säednu täwweliko oppuſe eenwalmiſtamiſes. Wõip ſis olla, et 400 ajjaſtaja eeſt jubba meie wanna Tomi-kerriko man ſärane kool om olnu, ent meile ei olle temmaſt jurembat teedmiſt jänu.

1630 ajjaſtajal ſäed Rootſi-kunningas Kuſtaw Adolw säratſid Kimnaſiumi-kole Rijan nink Tartun ülles. Ent Tartun ſai kool pea Uniwerſitetis tettus, ſiski olli tol ajjal ka üts Kimnaſiumi-kool kiwwiulitſan. Mõlemba koli kattewa ſure ſõa ajjal ärra nink weel 60 ajjaſtaja eeſt olli meie maal nink nimmelt Tarto linan kolitamiſega wäega waene luggu.

Sis parrand kõrge rigi-wallitſus ſedda hätta. Jubba 1790 käſk keiſri-prowwa Katarina II. wäega puduliſt kolitamiſt Tarto-linan parrandada. Ent jubba 1803 ajjaſtajal es olle ennitſeſt ühhen-